

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

SG

Deadline: Z.s.m.

Cc Minister VWS (ter info)

Secretaris Generaal / plv.
Secretaris Generaal
Dir. Organisatie, Bedrijfs- en
Personeel
Bedrijfsbureau

Ontworpen door

(10)(2e)

(10)(2e)

M (10)(2e)
(10)(2e)@minvws.nl

Datum

11 juni 2020

Kenmerk

1704854-206895-0BP

Zaaknummer

206895

Bijlage(n)

-

nota

(ter beslissing)

Verzoek akkoord afwijking aanbestedingsregels
voor opdracht onderzoek NSOB naar aanpak van de
coronacrisis door VWS

Paraaf directeur

Paraaf pSG

1 Aanleiding voor deze nota

Vanuit de Bestuursraad is de wens ontstaan om een reconstructie te laten uitvoeren van de aanpak van de coronacrisis door het ministerie van VWS. Deze reconstructie betreft enerzijds de verzameling van feiten, anderzijds is deze bedoeld voor het betekenis geven door betrokkenen aan de gebeurtenissen en hun eigen handelen daarbij. Het voornemen is om de opdracht voor deze reconstructie onderhands te gunnen aan de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur (NSOB). Gezien de opdrachtwaarde dient de opdracht Europees aanbesteed te worden.

2 Beslispunten, advies en mogelijk alternatief

U wordt gevraagd uw akkoord te geven op het enkelvoudig gunnen van de opdracht aan de NSOB. Daar deze opdracht Europees aanbesteed dient te worden, resulteert de enkelvoudige gunning van deze opdracht in een geschatte onrechtmatige uitgave op de VWS-begroting van ca. € 470.000,-.

Gezien de tijdsdruk die er is om zo spoedig mogelijk met de feitenverzameling te kunnen aanvangen en de duiding van het eigen handelen zo scherp mogelijk in kaart te kunnen brengen en te kunnen gebruiken in de maanden na oplevering van de eerste rapportage op 1 september 2020, is het niet wenselijk om voor deze opdracht alsnog een Europese aanbesteding te starten.

Aangezien de kans aanwezig is dat er op een later moment (dit jaar) weer een forse groei in het aantal besmettingen zich voordoet, met vergelijkbare problematiek als die welke in de afgelopen maanden heeft gespeeld, is het van groot belang om zo spoedig mogelijk een goed inzicht te hebben in de

noodzakelijke (bestuurlijke) handelingen om de crisis zo goed mogelijk het hoofd te kunnen bieden. Wanneer pas na een Europese aanbesteding met het onderzoek gestart kan worden en daarmee de onderzoeksresultaten pas 6 à 9 maanden later beschikbaar zijn dan wanneer nu met het onderzoek gestart wordt, is er de kans dat pas na een volgende besmettingenpiek de onderzoeksresultaten van het beoogde onderzoek beschikbaar zijn.

**Secretaris Generaal / plv.
Secretaris Generaal**
Dir Organisatie, Bedrijfs- en
Personeel
Bedrijfsbureau

Kenmerk
1704854-206895-OBP

In het geval dat eerst een Europese aanbesteding gedaan wordt, kan er vooral een evaluatieonderzoek worden uitgevoerd, terwijl er met de opdracht mede / juist beoogd wordt duiding aan het eigen handelen te geven met het oog op de toekomst.

Alternatieven

Er zijn geen goede alternatieven dan een Europese aanbesteding om de opdracht rechtmatig te verstrekken.

Het is –om begrijpelijke redenen– wel wenselijk om de opdracht op korte termijn te verstrekken, maar er wordt niet voldaan aan de vereisten voor het voeren van een onderhandelingsprocedure zonder aankondiging op grond van dwingende spoed. Dit artikel moet volgens vaste jurisprudentie van het Hof van Justitie namelijk restrictief worden uitgelegd. En moet ten eerste sprake zijn van gebeurtenissen die door de aanbestedende dienst niet konden worden voorzien. De door de Covid-19-crisis veroorzaakte noodsituatie kan worden aangemerkt als een gebeurtenis die door VWS niet kon worden voorzien; zie ook de richtsnoeren die de Europese Commissie hieromtrent heeft opgesteld¹.

Ten tweede dient er echter sprake te zijn van een zodanige dwingende spoed die het in acht nemen van de algemene termijnen van de aanbestedingsprocedures (inclusief de versnelde procedures) onmogelijk maakt. Hiermee wordt met name bedoeld op de onmiddellijke behoeften van ziekenhuizen en zorginstellingen aan goederen en diensten die met de grootst mogelijke spoed moeten worden vervuld. Bij het uitvoeren van het onderhavige onderzoek is niet zodanige haast dat het juridisch verdedigbaar is om te stellen dat er sprake is van dwingende spoed. Er is wel haast bij omdat het wenselijk is om voor de mogelijke toename van het aantal besmettingen in het najaar te beschikken over de resultaten. Maar de resultaten hoeven niet op hele korte termijn te worden opgeleverd (eerst op 1 september a.s.).

Daarnaast moet de aanbestedende dienst aantonen dat de omstandigheden niet aan hemzelf zijn te wijten. In het geval dat de aanbestedende dienst zelf enige tijd laat passeren alvorens in actie te komen, kan dit ertoe leiden dat hij zich niet meer beroepen op dwingende spoed. Aangezien er inmiddels een redelijke tijd is verstreken tussen de uitbraak van het virus, is een beroep doen op dwingende spoed juridische risicovol.

Er kan mogelijk wel een beroep worden gedaan op de versnelde procedure waarbij de termijnen die in acht moeten worden genomen bij de aanbestedingsprocedure, kunnen worden verkort. Dit is mogelijk wanneer er

¹ Richtsnoeren van de Europese Commissie betreffende het gebruik van het kader voor overheidsopdrachten in de door de Covid-19-crisis veroorzaakte noodsituatie (2020/C 108 I/01) 1. Inleiding

sprake is van een urgente situatie die niet aan de aanbestedende dienst is te wijten.

**Secretaris Generaal / plv.
Secretaris Generaal**
Dir Organisatie, Bedrijfs- en
Personeel
Bedrijfsbureau

Aangezien het vanwege de mogelijke forse groei van het aantal besmettingen in het najaar van groot belang is dat zo spoedig mogelijk inzicht wordt verkregen in de noodzakelijke (bestuurlijke) handelingen om de crisis te bestrijden, zou op grond daarvan gesteld kunnen worden dat er sprake is van een urgente situatie. Maar aangezien de resultaten van onderzoek niet op hele korte termijn hoeven te worden opgeleverd, kan echter niet met zekerheid worden gesteld dat er sprake is van een urgente situatie.

Kenmerk
1704854-206895-OBP

Daarnaast is de doorlooptijd van een versnelde procedure minimaal 2-3 maanden en aangezien het onderzoek (eerste fase) ongeveer drie maanden in beslag neemt, zijn de resultaten dan ook zeer waarschijnlijk pas eind november gereed en dus niet voor de verwachte groei van het aantal besmettingen. Ook als de versnelde procedure enkele weken geleden was gestart, was de kans groot geweest dat het onderzoek niet op tijd zou zijn afgerond.

Verder is er nog gekeken of er een beroep kon worden gedaan op de uitzondering voor onderzoek en ontwikkeling, maar dit is niet het geval. Indien de resultaten namelijk in hun geheel bestemd zijn voor de aanbestedende dienst voor het gebruik ervan in de uitoefening van de eigen werkzaamheden en de dienstverlening volledig door de aanbestedende dienst wordt betaald, dan dient er wel Europees aanbesteed te worden. Bij het betreffende onderzoek zijn de resultaten namelijk geheel bestemd voor VWS en worden ook volledig betaald door VWS.

Tot slot is er geen raamovereenkomst waaronder de opdracht kan worden verstrekt. De IMOA-mantel (Interim Management en Organisatie Advies) is volgens UBR|HIS niet van toepassing omdat het daar gaat om advies ten aanzien van organisatieveranderingen en dat is bij het betreffende onderzoek niet aan de orde.

3 Samenvatting en conclusies

U wordt geadviseerd om uw akkoord te geven op het geven van een opdracht aan het NSOB om een reconstructie uit te voeren van de aanpak van de coronacrisis door het ministerie van VWS.

Door uw akkoord te geven wordt er afgeweken van de regels voor Europese aanbesteding en zal er sprake zijn van een onrechtmatige uitgave op de VWS-begroting van ca. € 470.000,=.

4 Draagvlak politiek

De aanpak van de corona-crisis door het ministerie van VWS staat vol in de politieke en maatschappelijke schijnwerpers en een parlementaire enquête is niet uit te sluiten. Ter voorkoming dat pas in een later stadium conclusies worden getrokken over de handelwijze van VWS, is het raadzaam om nu al een beeld te vormen van de feiten en hoe daarop geacteerd is binnen VWS.

5 Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Niet van toepassing.

6 Financiële en personele gevolgen

Niet van toepassing.

7 Juridische aspecten haalbaarheid

Het goedkeuren van de afwijking leidt tot een onrechtmatige uitgave op de VWS-begroting van ca. € 470.000,=.

8 Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

- Deze nota is intern afgestemd met WJZ FEZ en OBP.
- Advies WJZ: zie de juridische onderbouwing in de nota.
- Advies FEZ: akkoord met voorgenomen afwijking gezien het spoedeisend belang van de opdracht.
FEZ stelt vast dat betrokkenen zich maximaal hebben ingespannen om een rechtmatig alternatief te zoeken en daarbij hebben geconcludeerd dat een Europese aanbesteding de enige rechtmatige oplossing is voor voorliggende opdracht. Omdat de eerste resultaten van de reconstructie begin september opgeleverd moeten worden, is een Europese aanbesteding –gezien de doorlooptijd van de procedure- niet haalbaar. FEZ adviseert om bij het opstellen van de overeenkomst met de NSOB aandacht te hebben voor eventueel meerwerk en voor de nodige bewijslast bij de prestatieverklaring en de betaling van de factuur.

9 Gevolgen administratieve lasten

Niet van toepassing.

10 Toezeggingen

Niet van toepassing.

11 Fraudetoets

Niet van toepassing.

Secretaris Generaal / plv.
Secretaris Generaal
Dir. Organisatie, Bedrijfs- en
Personeel
Bedrijfsbureau

Kenmerk
1704854-206895-OBP

(10)(2e)

(10)(2e)